

**VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ
NEMOCNICE V PRAZE**

**1. LÉKAŘSKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

Fibrilace síní u starších pacientů z pohledu intervenčního arytmologa

Štěpán Havránek

**II. interní klinika – klinika kardiologie a angiologie
1. LF UK a VFN v Praze**

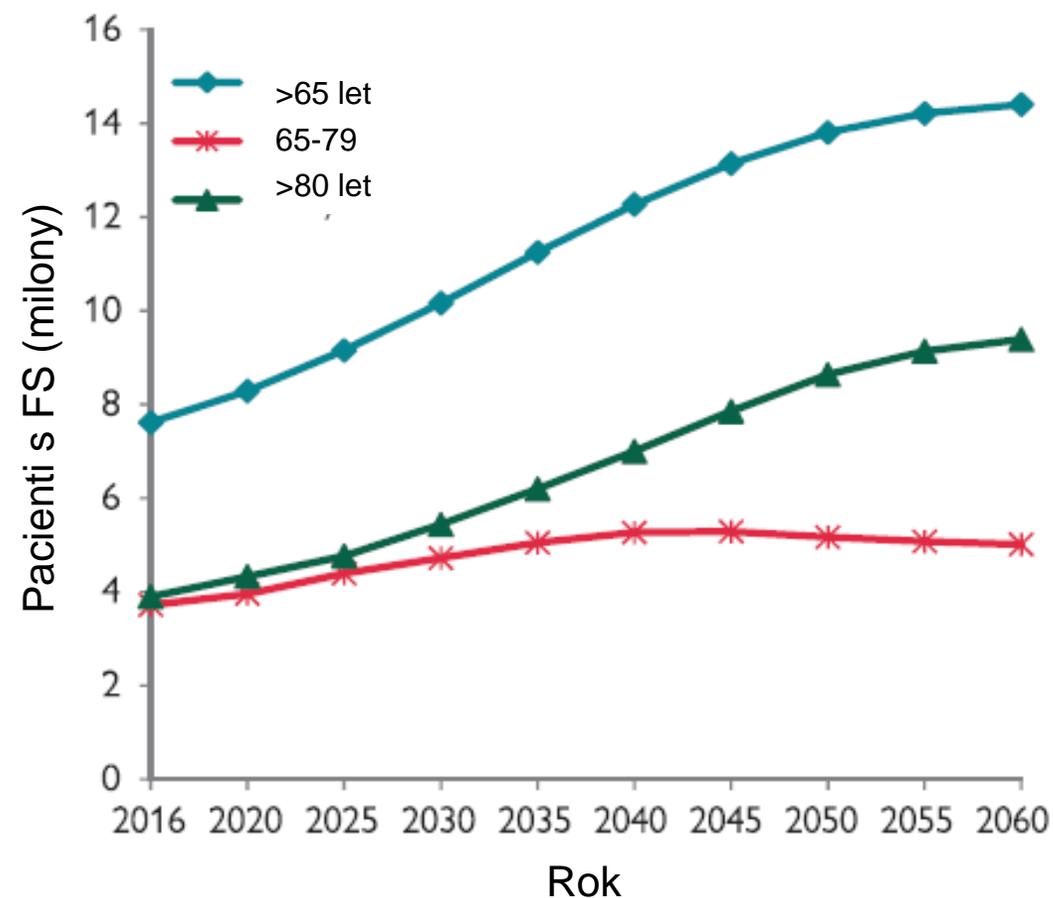

Fibrilace síní a věk

Každý třetí Evropan, který je nyní ve věku 55 let bude mít fibrilaci síní

Předpokládaná prevalence FS v EU v letech 2020 – 2060

Význam fibrilace síní

Mortalita 	HR 1,5 – 3,5	Srdeční selhání Komorbidity CMP / SE
CMP 	20 – 30% ischem. CMP spojení s FS	Kardioembolizace Ateroskleróza
Dysfunkce LK / srdeční selhání 	20 – 30% pacientů s FS	Rychlá komorová odpověď Nepravidelná kontrakce komor Komorbidity

Riziko vzrůstá s věkem!

Demence / kognitivní deficit 	HR 1,6 / 1,4	Léze v bílé hmotě Hypoperfúze Microembolizace
Deprese 	16 – 20%	Symptomy + ↓ QoL NÚ léků
Snížená kvalita života 	>60%	Symptomy Komorbidity Medikace
Hospitalizace 	10 – 40 % ročně	Léčba FS Léčba komplikací

TERAPIE FIBRILACE SÍNÍ

ESC

European Society
of Cardiology

European Heart Journal (2024) 0
<https://doi.org/10.1093/eurheartj/>

ESC

European Society
of Cardiology

Europace (2024) 26, 1–107

<https://doi.org/10.1093/europace/ueae043>

EHRA DOCUMENT

EHRA

European Heart
Rhythm Association

2024 ESC Guideline of atrial fibrillation with the European for Cardio-Thoracic

Authors/Task Force Members:
(Netherlands), Michiel Rienstra
Karina V. Bunting [±], (Task Force

2024 European Heart Rhythm Association/ Heart Rhythm Society/Asia Pacific Heart Rhythm Society/Latin American Heart Rhythm Society expert consensus statement on catheter and surgical ablation of atrial fibrillation

Stylios Tzeis ^{1*} (EHRA Chair), Edward P. Gerstenfeld² (HRS Co-Chair),
Jonathan Kalman ^{3,4} (APHRS Co-Chair), Eduardo B. Saad ^{5,6} (LAHRS Co-Chair),
Alireza Sepehri Shamloo ⁷ (Writing Group Coordinator), Jason G. Andrade ⁸,
Chirag R. Barbhuiya ⁹, Tina Baykaner¹⁰, Serge Boveda ^{11,12}, Hugh Calkins ¹³,
Ngai-Yin Chan ¹⁴, Minglong Chen ¹⁵, Shih-Ann Chen¹⁶, Nikolaos Dargatzis ¹⁷,
Ralph J. Damiano¹⁸, Tom De Potter ¹⁹, Isabel Deisenhofer ²⁰, Nicolas Derval ²¹,
Luigi Di Biase ²², Mattias Duytschaever ²³, Katia Dyrda ²⁴,
Gerhard Hindricks ¹⁷, Meleze Hocini ²¹, Young-Hoon Kim²⁵, Mark la Meir ²⁶,
Jose Luis Merino ^{27,28}, Gregory F. Michaud²⁹, Andrea Natale ^{30,31,32,33},
Isabelle Nault ³⁴, Santiago Nava ³⁵, Takashi Nitta ³⁶, Mark O'Neill ³⁷,
Hui-Nam Pak ³⁸, Jonathan P. Piccini ³⁹, Helmut Pürerfellner ⁴⁰,
Tobias Reichlin ⁴¹, Luis Carlos Saenz ⁴², Prashanthan Sanders ⁴³,
Richard Schilling ⁴⁴, Boris Schmidt ⁴⁵, Gregory E. Supple ⁴⁶,
Kevin L. Thomas ³⁹, Claudio Tondo ^{47,48}, Atul Verma ⁴⁹, and Elaine Y. Wan ⁵⁰

Postup léčby u nemocných s FS

C – ovlivnění kardiovaskulárních rizikových faktorů a komorbidit

A – prevence tromboembolických komplikací: ANTIKOAGULACE

R – Kontrola srdeční frekvence (RATE CONTROL)

První záchyt FS

R – Antiarytmika

R – Antiarytmika

R - kardioverze

R – Ablace

R – Ablace

R – Ablace

R – RHYTHM CONTROL

E – Pravidelné sledování a přehodnocování (EVALUATION)

čas

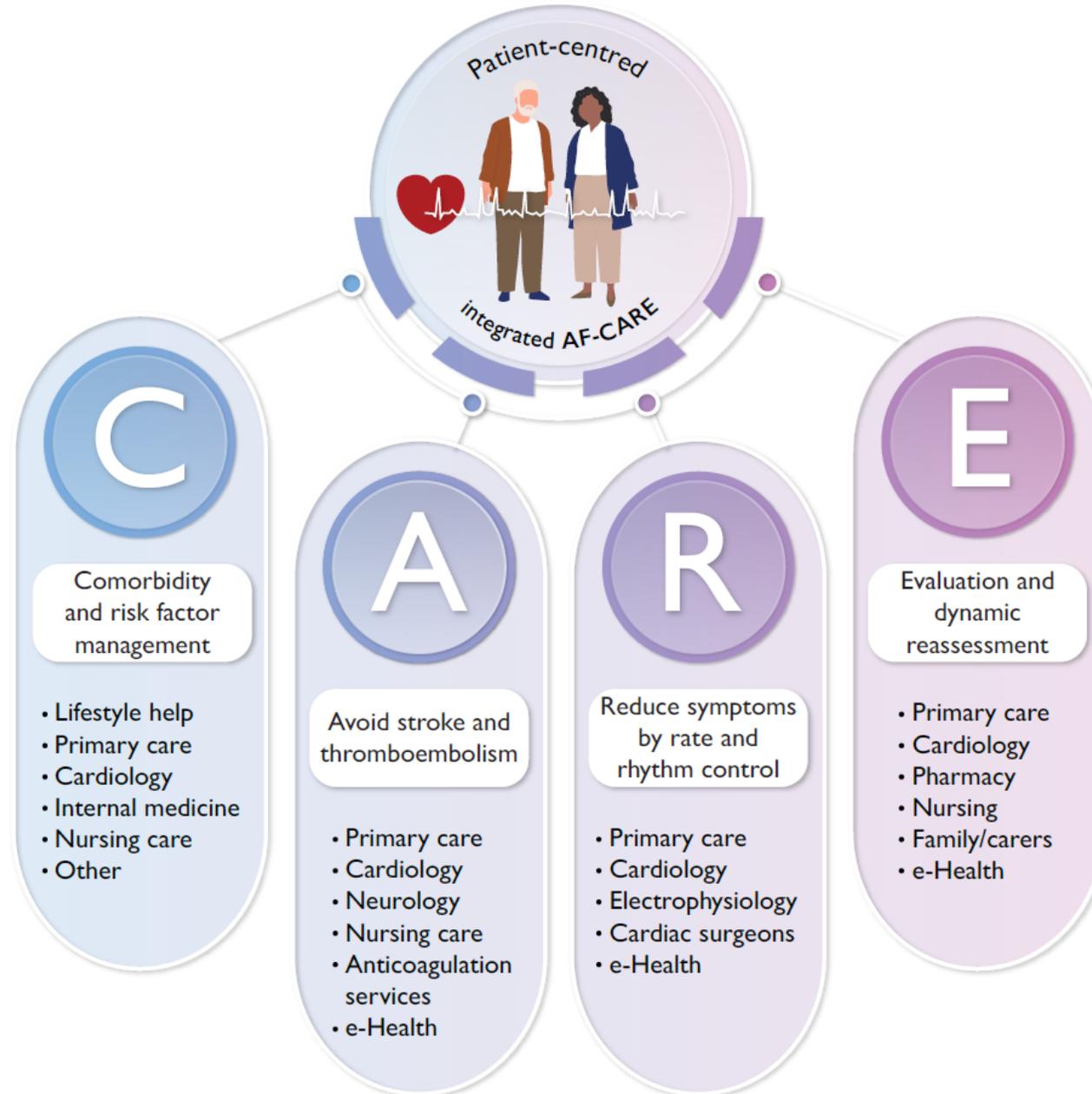
Němá FS

Paroxysmální FS

Perzistentní FS

Permanentní FS

Atrial fibrillation

Screening FS u starších pacientů

I (B)

Příležitostný screening > 65let

- Monitorace pulzu / EKG strip
- Interogace CIEDs (FS, AHRE)
- Definitivní dg.: 12sv EKG / >30s strip

IIa (B)

Systematický screening

- Osoby >75let
- Vysoké riziko CMP

Přínos screeningu

Prevence

- CMP / SE zavedením antikoagulační léčby u rizikové populace
- Pozdějšího vývoje symptomů

Prevence / návrat

- Elektrické / mechanické remodelace síní
- Hemodynamických následků FS
- Tachykardií navozené kardiomyopatie

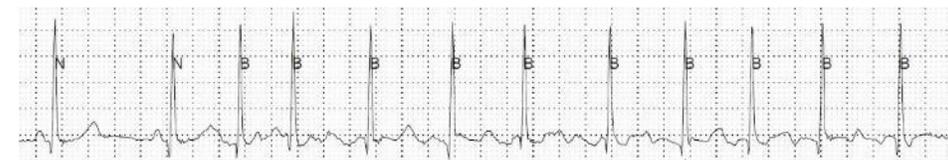
Prevence / snížení

- Morbidity / mortality / hospitalizací

Prevence

- Následků onemocnění vedoucích k FS v důsledku vyšetření nemocných s FS

	Senzitivita	Specifická
Palpace pulzu	87 – 97%	70 – 81%
Automatické monitory TK	93 – 100%	86 – 92%
Jednosvodové EKG	94 – 98%	76 – 95%
Smartphone aplikace	92 – 99%	91 – 100%
Chytré hodinky	97 – 99%	83 – 94%

R

Reduce symptoms by rate and rhythm control

See patient pathways for:

First-diagnosed AF

Paroxysmal AF

Persistent AF

Permanent AF

Consider:

Rate control drugs

Cardioversion

Antiarrhythmic drugs

Catheter ablation

Endoscopic/hybrid ablation

Surgical ablation

Ablate and pace

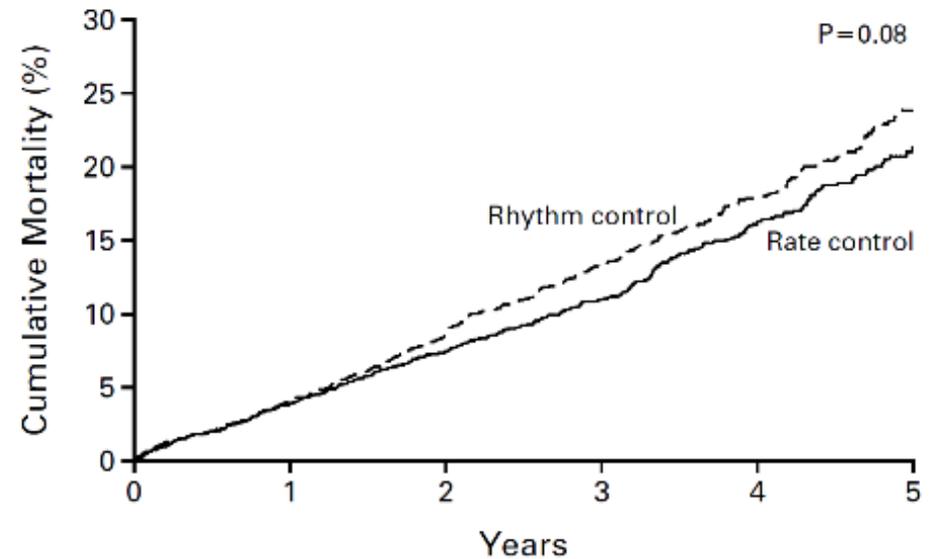
RATE & RHYTHM CONTROL

Fibrilace síní – rate nebo rhythm control?

Data bez katetrizační ablace fibrilace síní

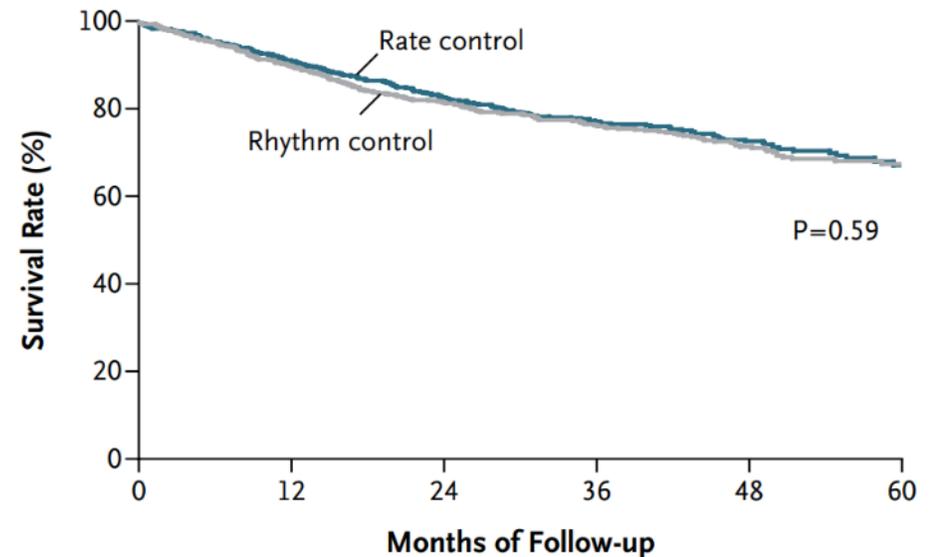
ROK 2002

AFFIRM 4 tis pacientů
Rhythm vs. rate terapie

ROK 2008

AF-CHF
1376 nemocných se srdečním selháním
EF LK < 35%
NYHA II-IV
FS v posledních 6měsících

Wyse DG. NEJM 2002; Roy D. NEJM 2008

Je časná kontrola rytmu je výhodná – Studie EAST

Studijní populace

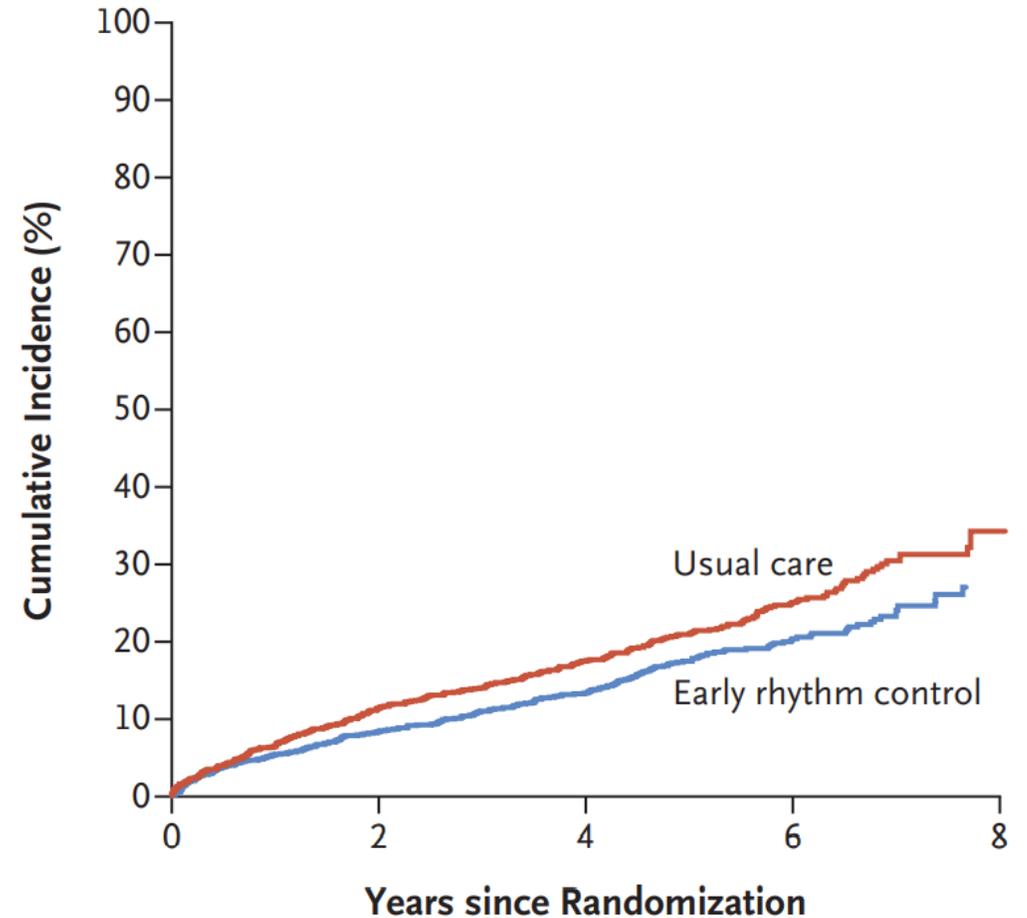
- FS < 1 rok
- Věk > 75 let
- CMP / SE
- Nebo 2 z
  - AHY, > 65let, SS, DM, ICHS, renální insuficience

Randomizace

- 1394 pacientů zvyklá léčba
- 1395 časná kontrola rytmu (AA, Ablace)

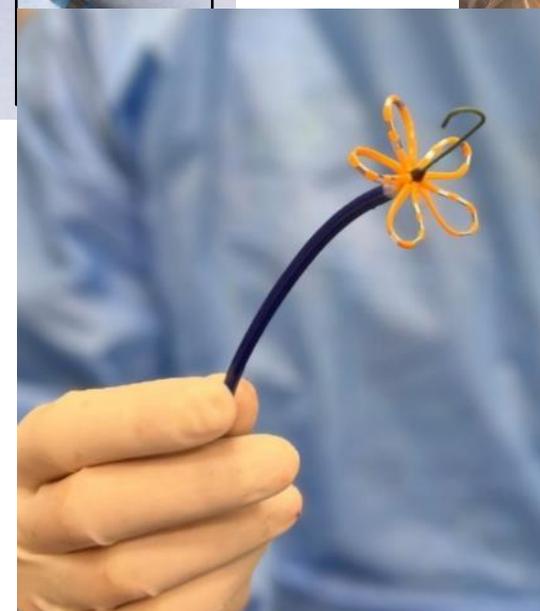
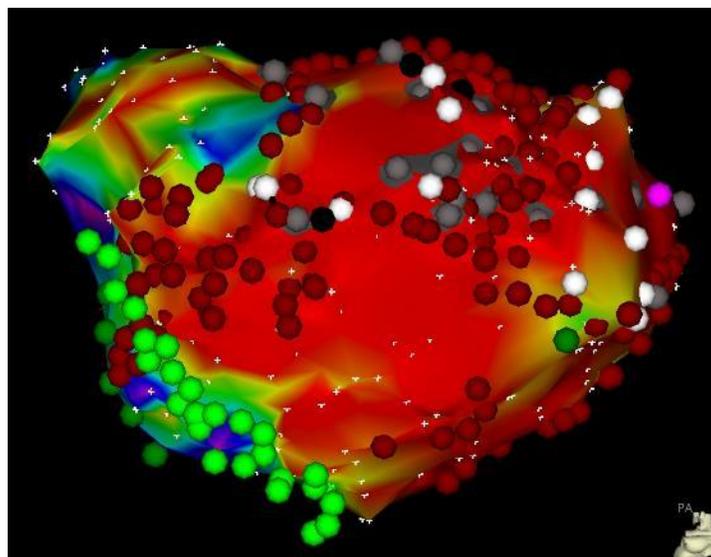
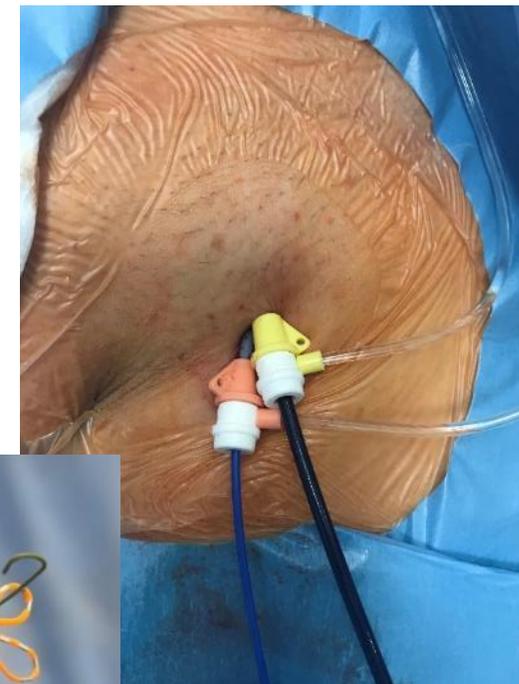
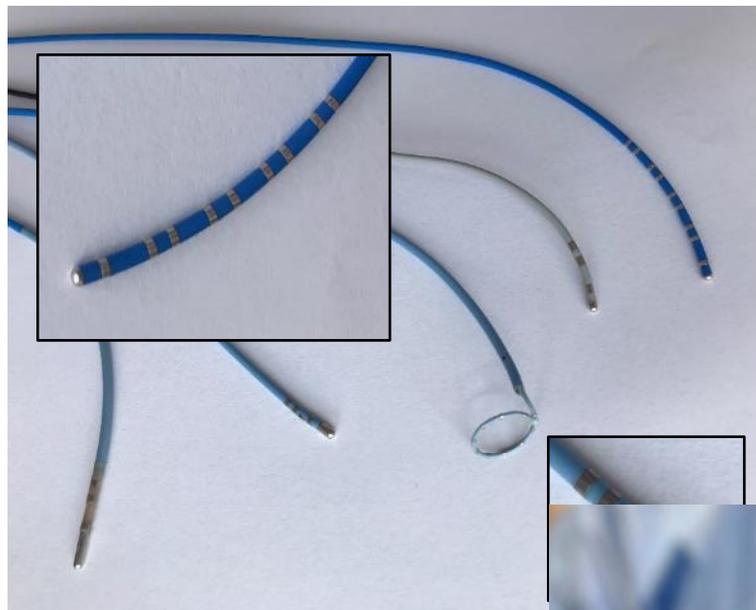
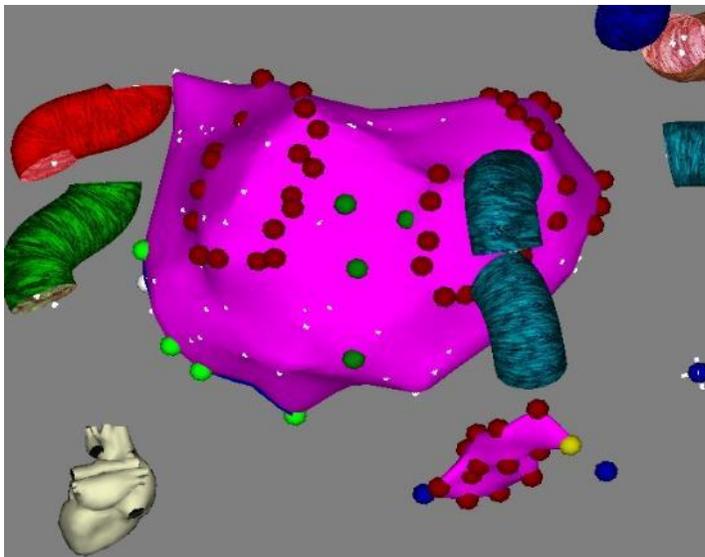
Primární endpoint

(KV mortalita, CMP, hospitalizace pro SS, AKS)

KATETRIZAČNÍ ABLACE

Katetrizační ablace fibrilace síní

Katetrizační ablace je účinnější než farmakoterapie u paroxysmální / perzistentní FS

MANTRA TRIAL
NEJM 2012

EIJ 2014

Radiofrequency Ablation as Initial Therapy in Paroxysmal Atrial Fibrillation

Jens Cosedis Nielsen, M.D., D.M.Sc., Arne Johannessen, M.D., D.M.Sc., Pekka Raatikainen, M.D., Ph.D., Gerhard Hindricks, M.D., Ph.D., Håkan Walfridsson, M.D., Ph.D., Ole Kongstad, M.D., Ph.D., Steen Pehrson, M.D., D.M.Sc., Anders Englund, M.D., Ph.D., Juha Hartikainen, M.D., Ph.D., Leif Spange Mortensen, M.Sc., and Peter Steen Hansen, M.D., D.M.Sc.

JAMA | Original Investigation

Effect of Catheter Ablation vs Antiarrhythmic Drug Therapy on Mortality, Stroke, Bleeding, and Cardiac Arrest Among Patients With Atrial Fibrillation: The CABANA Randomized Clinical Trial

Douglas L. Packer, MD; Daniel B. Mark, MD, MPH; Richard A. Robb, PhD; Kristi H. Monahan, RN; Tristram D. Bahnson, Peter A. Noseworthy, MD; Yves D. Rosenberg, MD, MPH; Neal Jeffries, PhD; L. Brent Mitchell, MD; Greg C. Flaker, MD; Alexander Romanov, MD; T. Jared Bunch, MD; Georg Noeiker, MD; Andrey Ardashov, MD; Amiran Revishvili, MD; Dav Riccardo Cappato, MD; Karl-Heinz Kuck, MD; Gerhard Hindricks, MD; D. Wyn Davies, MD; Peter R. Kowey, MD; Gerald James A. Reiffel, MD; Jonathan P. Piccini, MD, MHS; Adam P. Silverstein, MS; Hussein R. Al-Khalidi, PhD; Kerry L. Lee,

Catheter ablation vs. antiarrhythmic drug treatment of persistent atrial fibrillation: a multicentre, randomized, controlled trial (SARA study)

Lluís Mont^{1*}, Felipe Bisbal¹, Antonio Hernández-Madrid², Nicasio Pérez-Castellano³, Xavier Viñolas⁴, Angel Arenal⁵, Fernando Arribas⁶, Ignacio Fernández-Lozano⁷, Andrés Bodegas⁸, Albert Cobos⁹, Roberto Matía², Julián Pérez-Villacastín³, José M. Guerra⁴, Pablo Ávila⁵, María López-Gil⁶, Victor Castro⁷, José Ignacio Arana⁸, and Josep Brugada¹, on behalf of SARA investigators

Review article

Efficacy and safety of catheter ablation versus antiarrhythmic drugs for atrial fibrillation: a meta-analysis of randomized trials

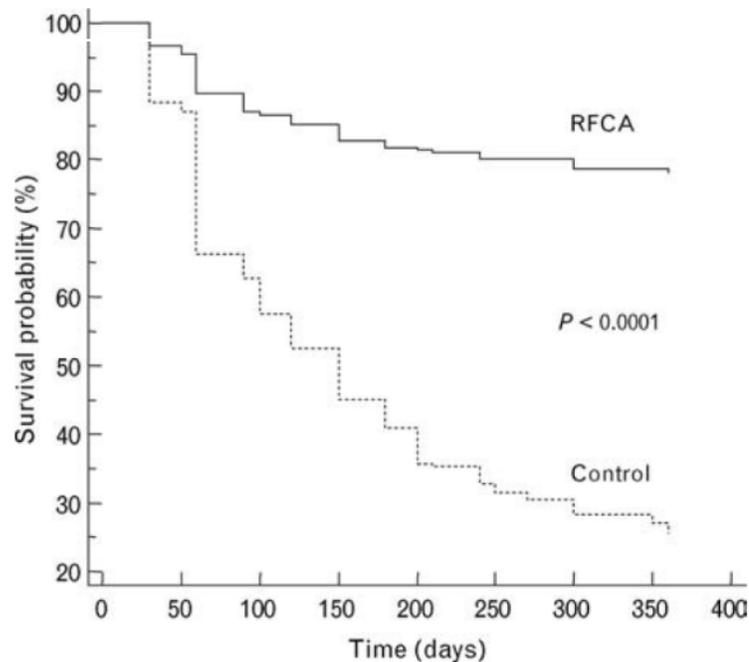
Carlo Bonanno, Mariemma Paccanaro, Luigi La Vecchia, Renato Ometto and Alessandro Fontanaelli

J Cardiovasc Med 2010

Katetrizační ablace je účinnější než farmakoterapie u paroxysmální / perzistentní FS

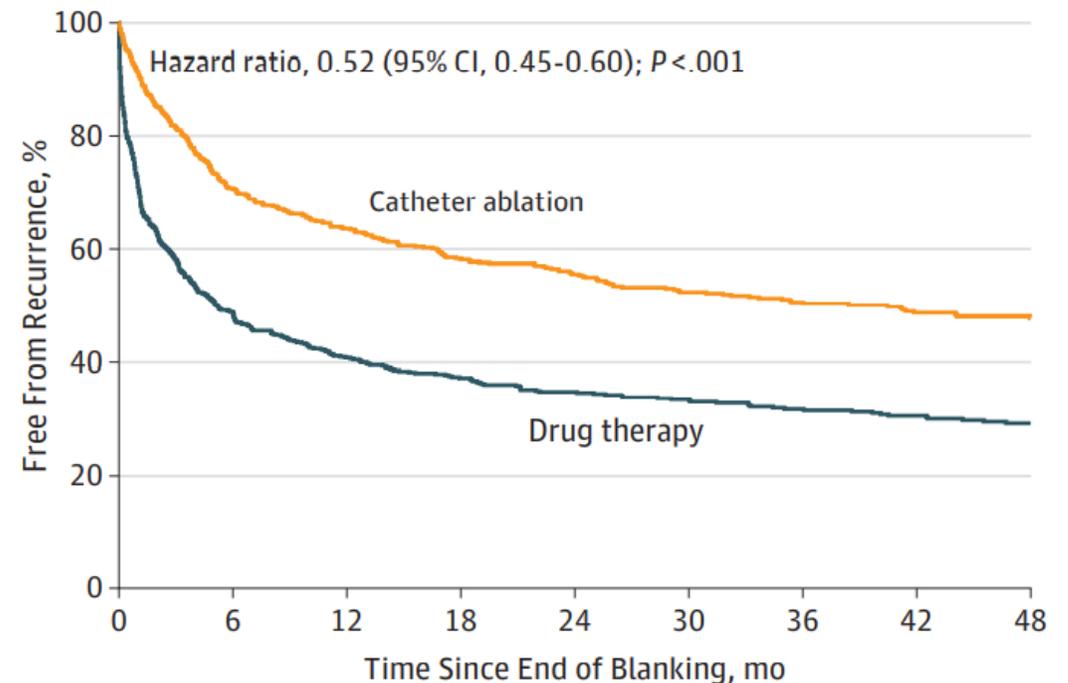
Metaanalýza

- Paroxysmální i perzistentní AF
- 8 studií
- 421 pts. ablační terapie
- 423 pts. kontrolní populace

CABANA

- Paroxysmální / perzistentní FS
  - ≥ 65 let
  - <math>< 65</math> let a KV rizikový faktor

Bonnano et al. J Cardiovascular medicine 2010

Packer D. JAMA 2019

Katetrizační ablace I

AF patients resistant or intolerant to antiarrhythmic drug therapy	First-line rhythm control therapy	
Catheter ablation is recommended as a first-line option for patients with paroxysmal or persistent AF to reduce symptoms, recurrence, and progression of AF.	Catheter ablation is recommended as a first-line option within a shared decision-making rhythm control strategy in patients with paroxysmal AF, to reduce symptoms, recurrence, and progression of AF. 16,591–594	I A
Catheter ablation may be considered as a first-line option for patients with persistent AF to reduce symptoms, recurrence, and progression of AF.	Catheter ablation may be considered as a first-line option within a shared decision-making rhythm control strategy in selected patients with persistent AF to reduce symptoms, recurrence, and progression of AF.	IIb C

Katetrizační ablace II

Patients with heart failure

AF catheter ablation is recommended in patients with AF and HFrEF with high probability of tachycardia-induced cardiomyopathy to reverse left ventricular dysfunction.^{604,611}

I

B

AF catheter ablation should be considered in selected AF patients with HFrEF to reduce HF hospitalization and prolong survival.^{4,513,514,604,610,612}

IIa

B

KATETRIZAČNÍ ABLACE U STARŠÍCH PACIENTŮ

Katetrizační ablace a riziko demence

Main findings

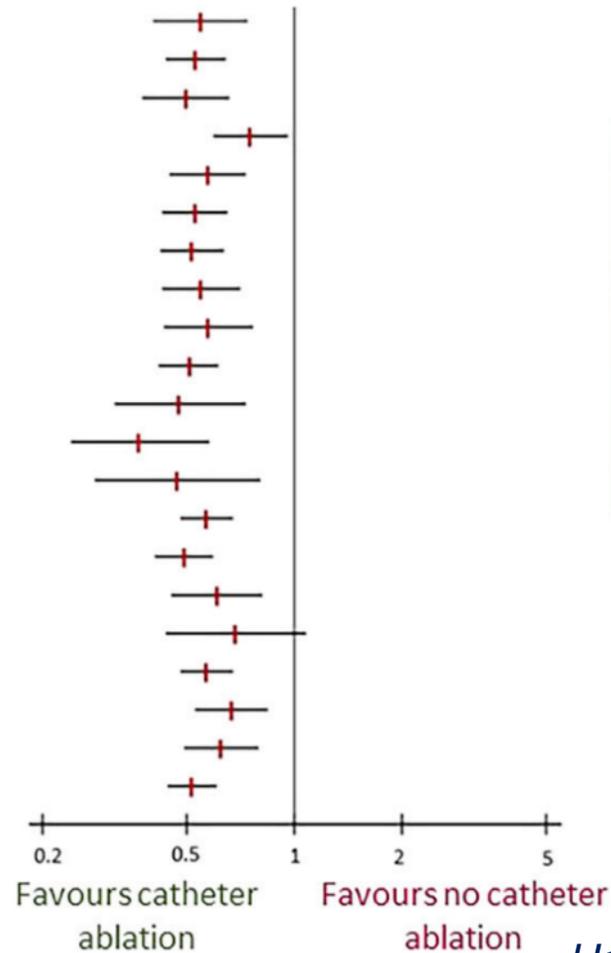
catheter ablation was associated with a lower risk of dementia and the association remained significant in sub-group analyses

>40,000 individuals with atrial fibrillation, propensity-score matched for age, sex, co-morbidities and cardiovascular medication use

Population

Age 65-79 years
Age ≥80 years
Paroxysmal AF
Non-paroxysmal AF
No CKD
CKD
No diabetes
Diabetes
No heart failure
Heart failure
HFpEF
HFrEF
No hypertension
Hypertension
No ischaemic stroke
Ischaemic stroke
No OACs during follow-up
OACs during follow-up
Female
Male
Total cohort age ≥65 years

Consideration of the potential benefits of catheter ablation and lower risk of dementia could be considered as part of an individualised approach to care

Implications

Výstupy katetrizační ablace u starší populace

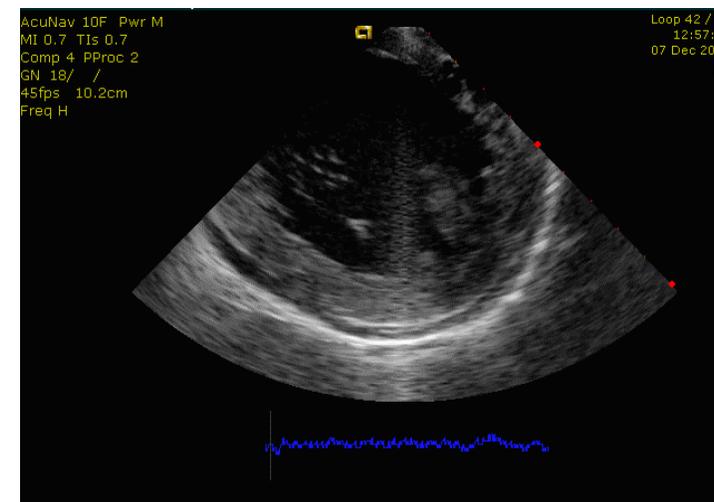
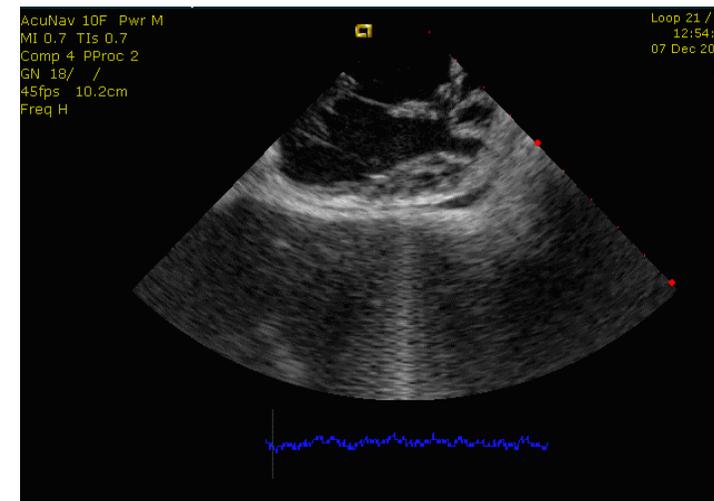
Katetrizační ablace u selektovaných pacientů vyššího věku

- efektivita srovnatelná s mladší populací
- akceptovatelné riziko komplikací

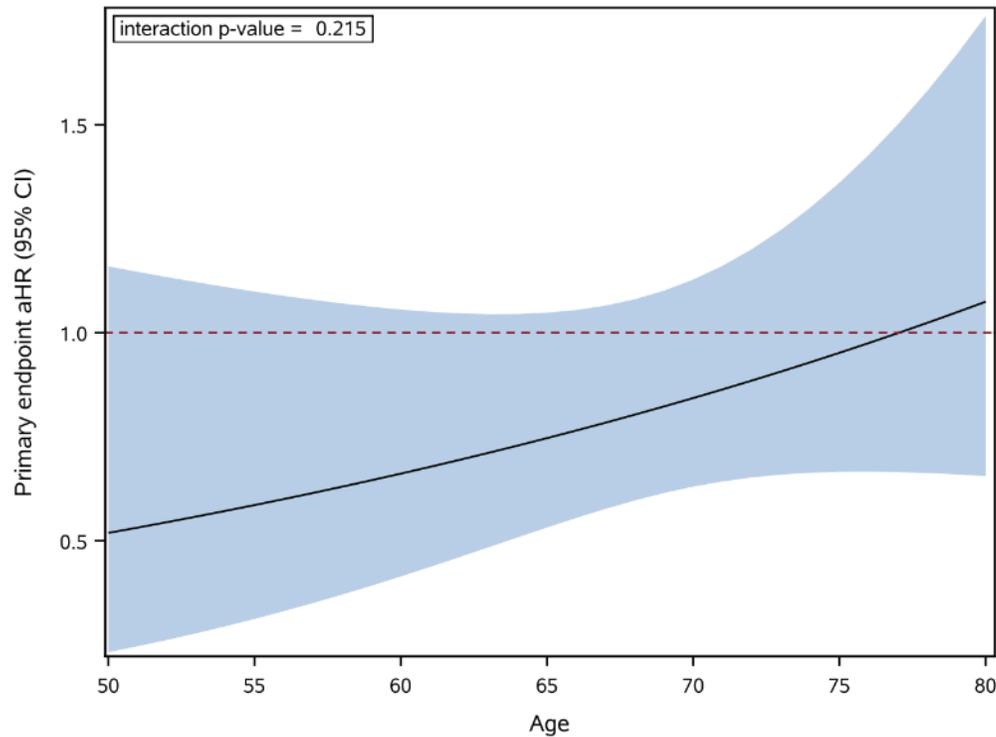
ALE

Věk je prediktor komplikací výkonu

Variable	Odds Ratio	95% Confidence Interval
Age group, yrs		
18–44	1.00 (reference)	N/A
45–54	1.52	0.94–2.45
55–64	1.77	1.13–2.79
65–74	1.86	1.09–3.15
75–84	1.95	1.10–3.46

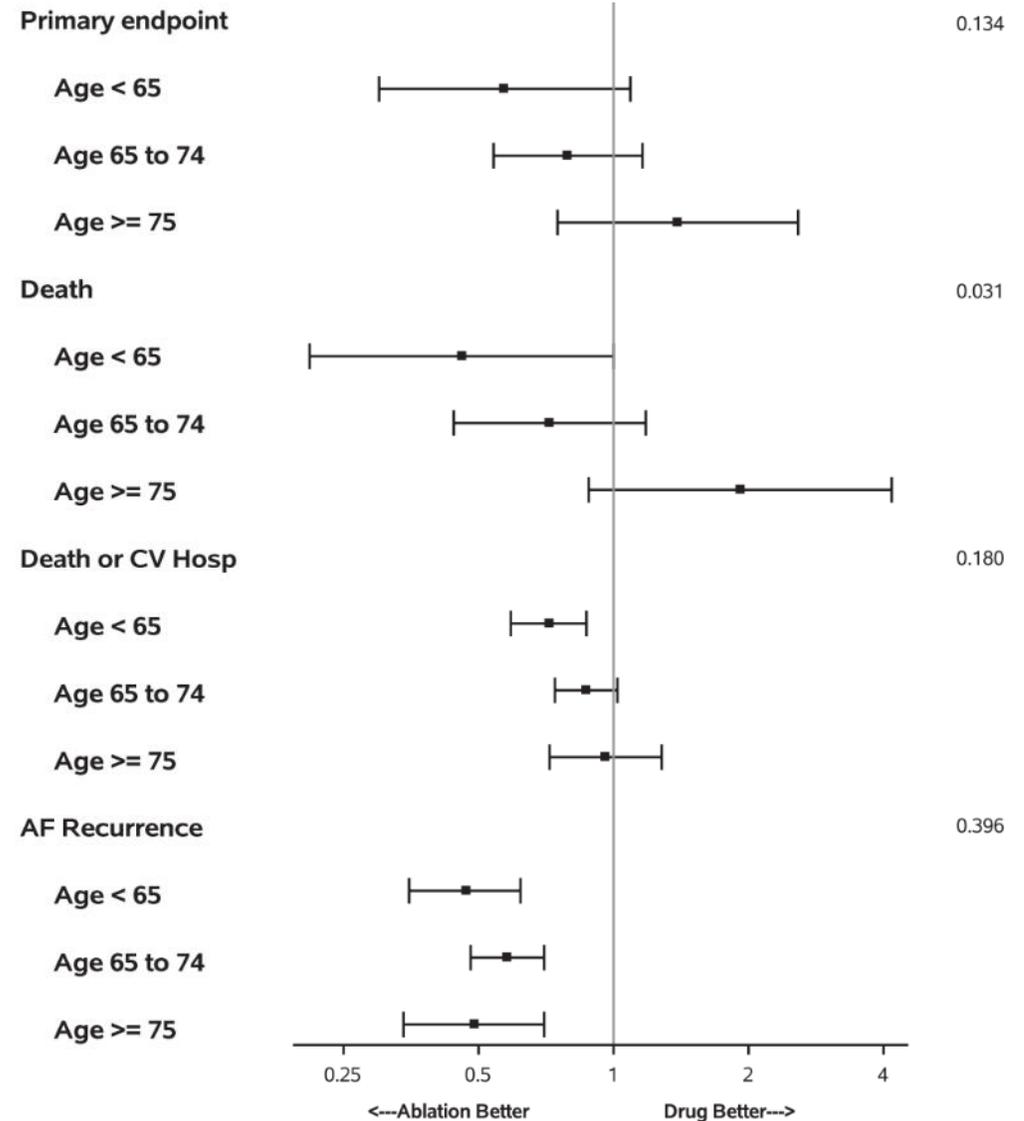

Katetrizační ablace nebo antiarytmika s ohledem na věk

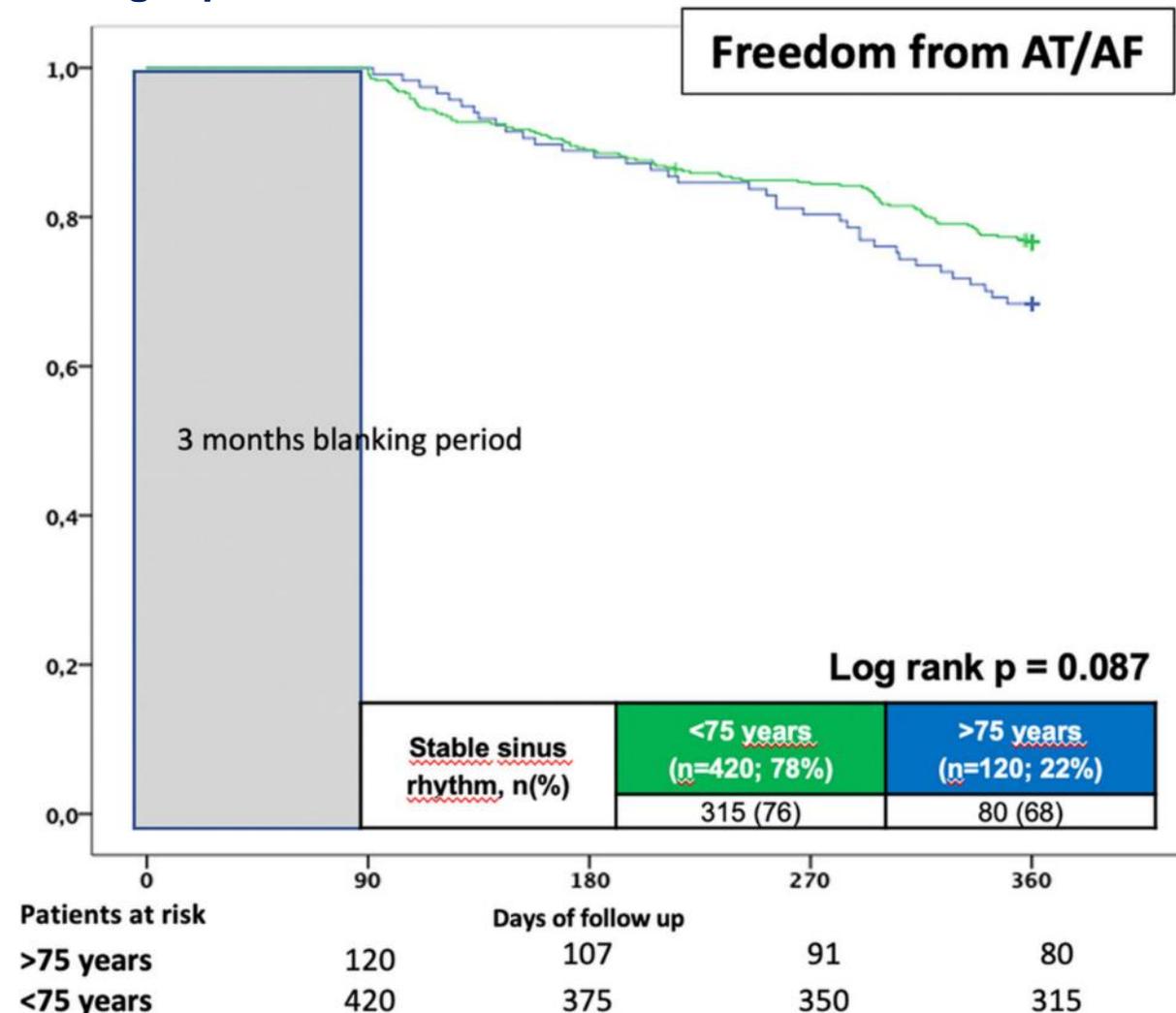
CABANA

- **Paroxysmální / perzistentní FS**
  - ≥65 let
  - <65 let a KV rizikový faktor
- **Ablace vs antiarytmická léčba**

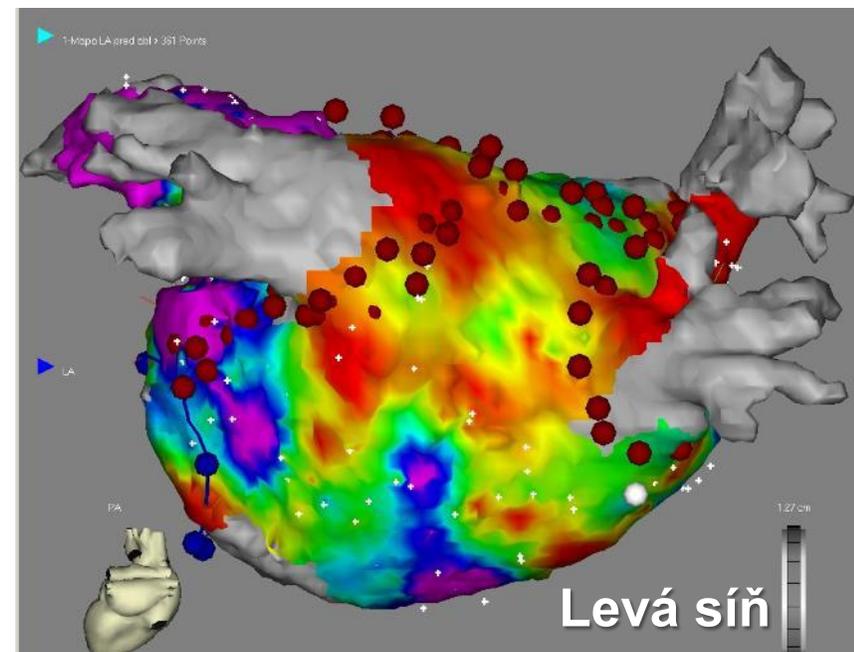
Efekt a bezpečnost katetrizační ablace u starších pacientů

High power / short duration ablace FS

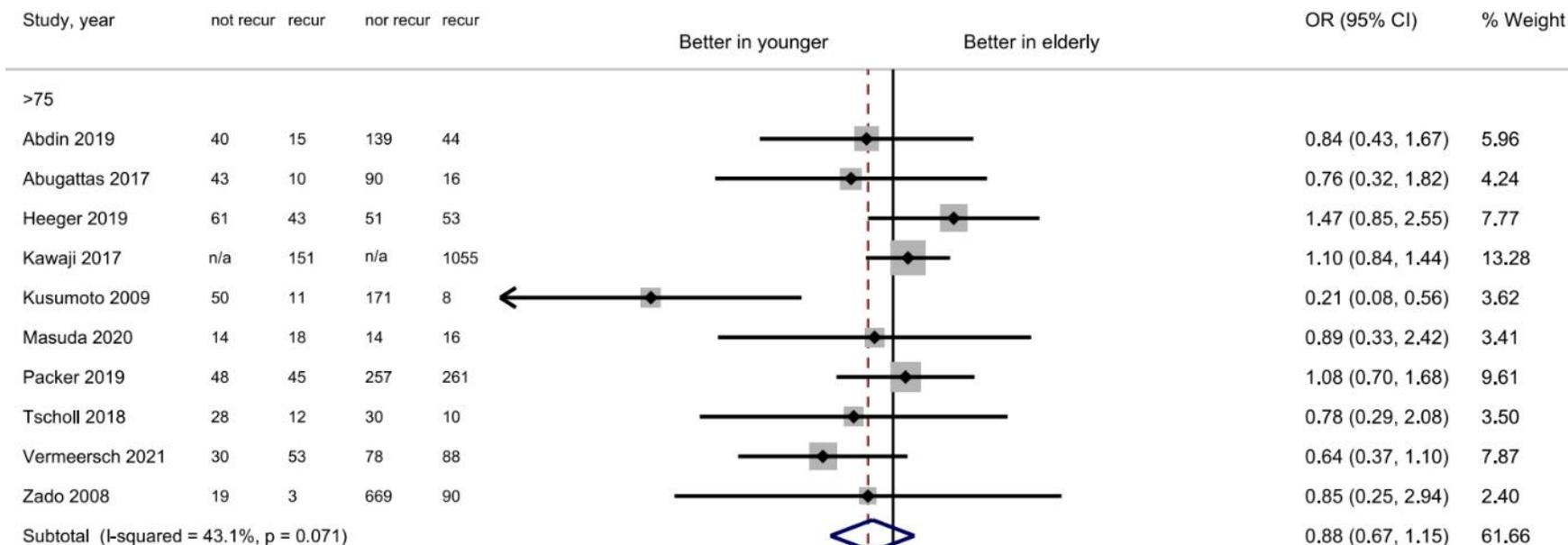
Starší pacienti

- více „mimoplicnicových“ zdrojů arytmiie
- paroxysmální fibrilace síní – více recidiv
- častější manifestace sick sinus syndromu s nutností implantace KS

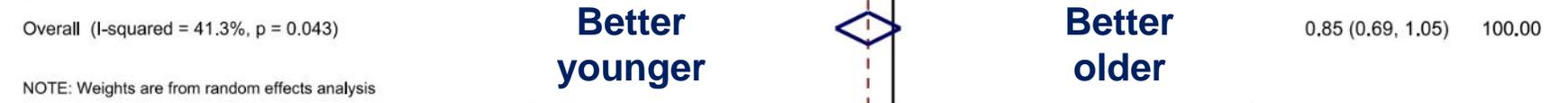
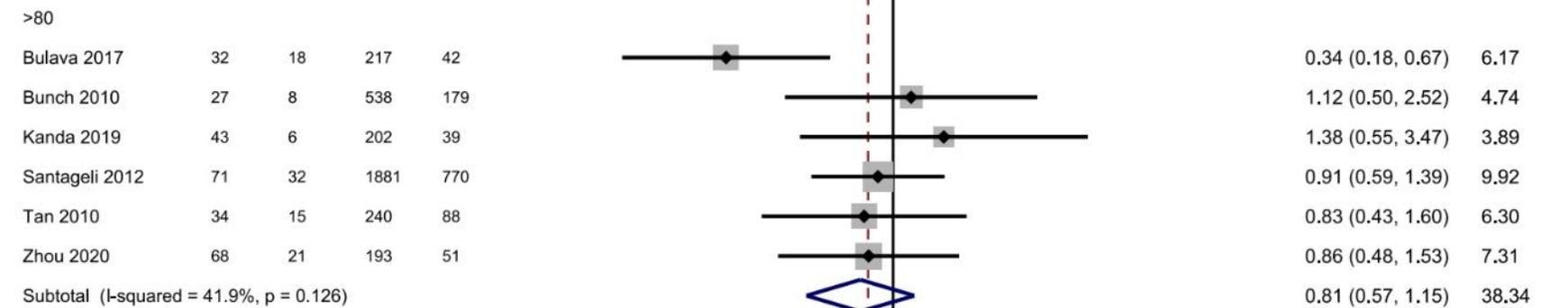

Efekt katetrizační ablace u starších pacientů

> 75 let

> 80 let

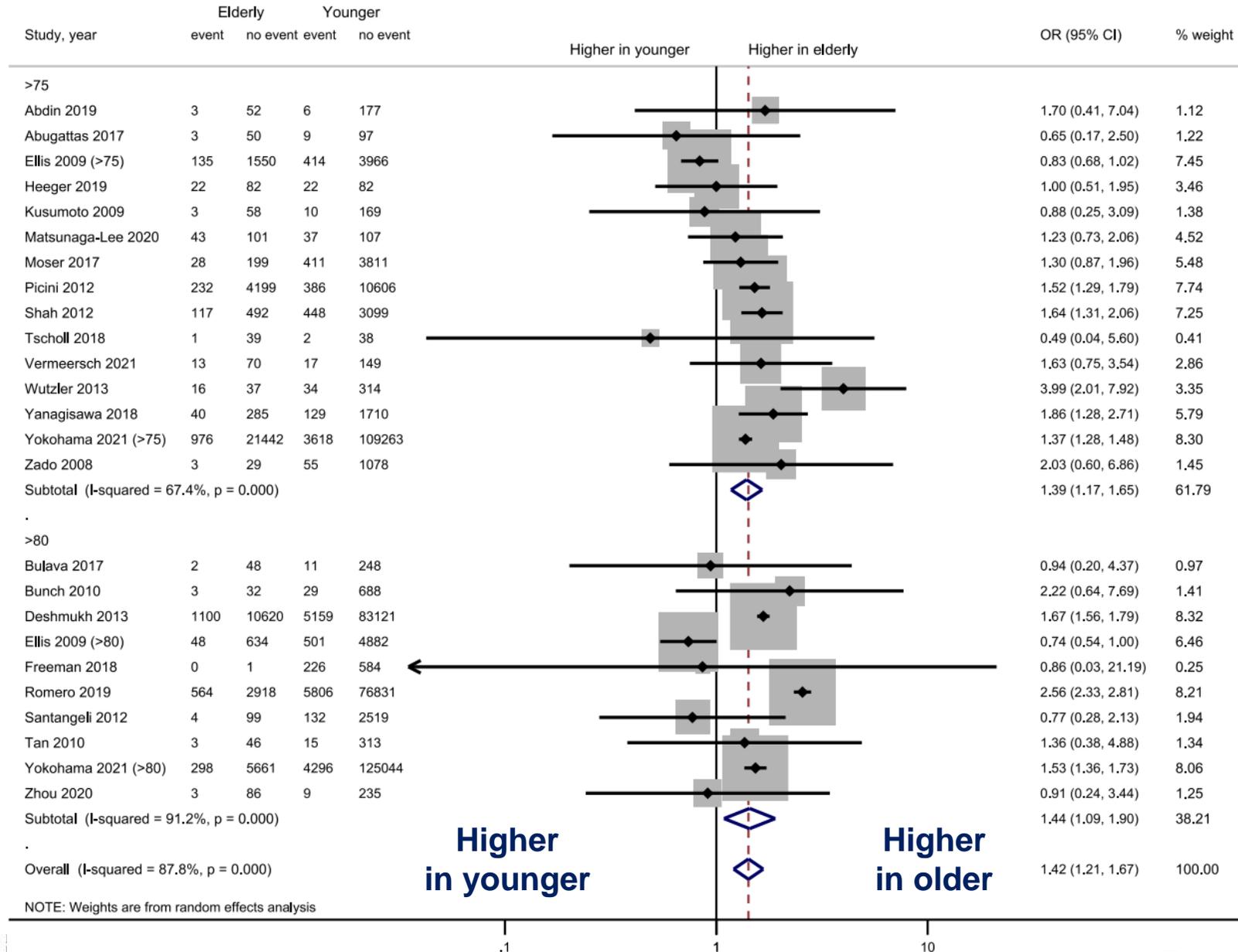

NOTE: Weights are from random effects analysis

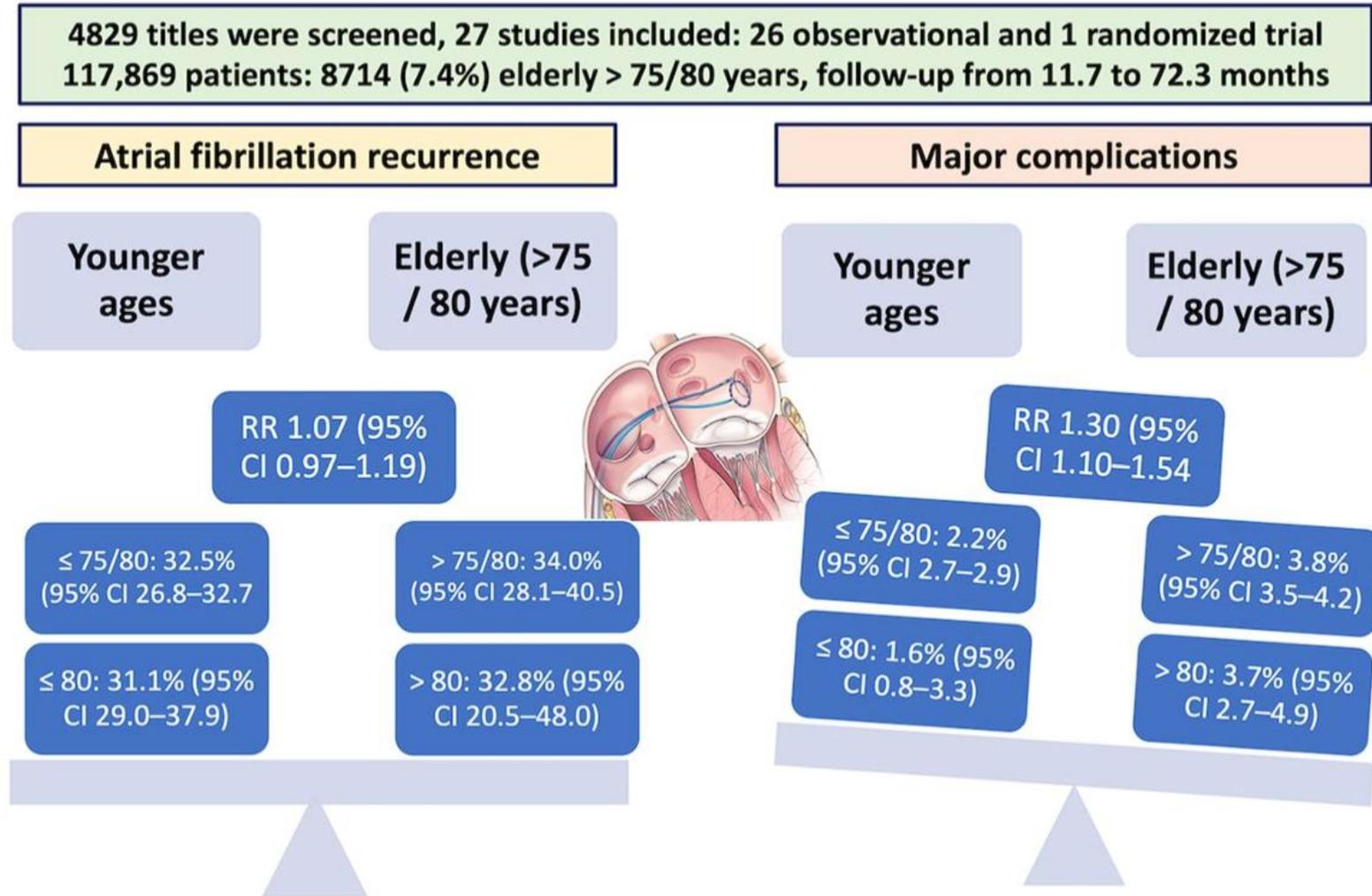
Bezpečnost katetrizační ablace u starších pacientů

> 75 let

> 80 let

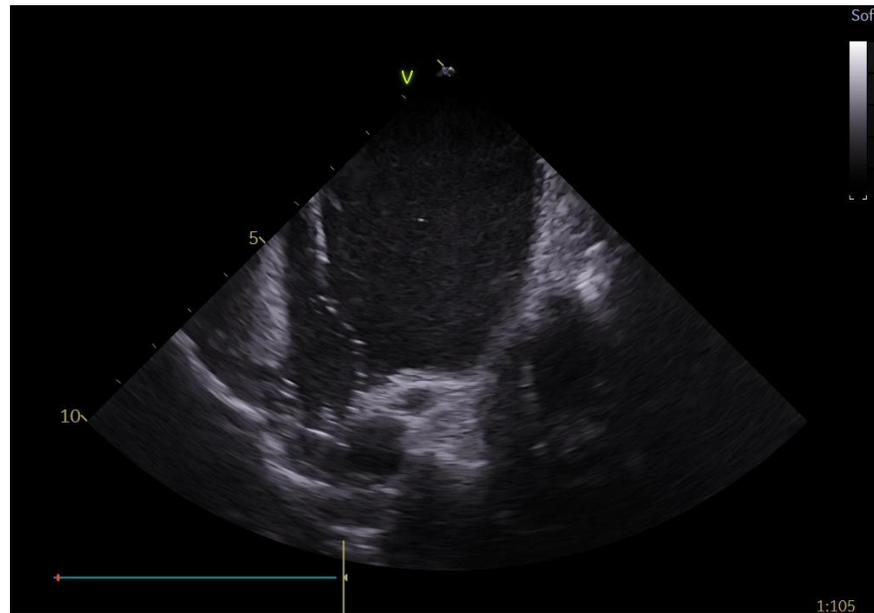

Data z 26 observačních a jedné randomizované studie

PFA

RSPV

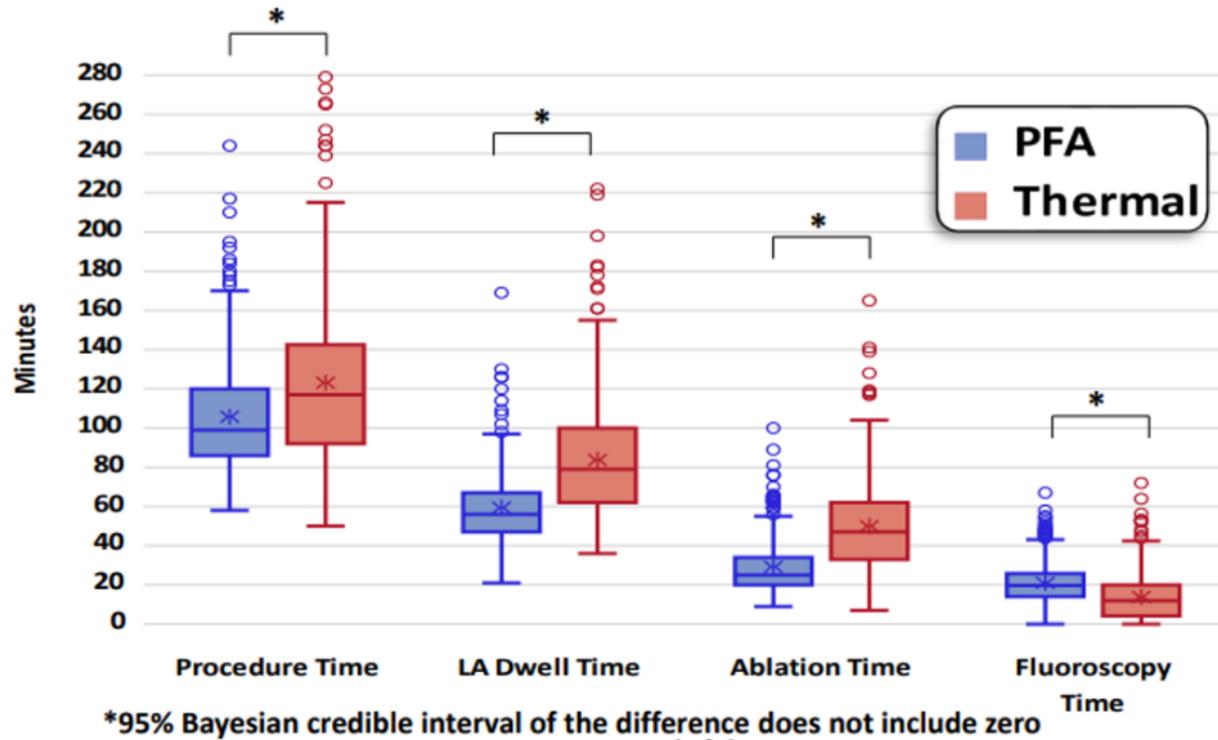
LIPV

Ablace pulzním polem

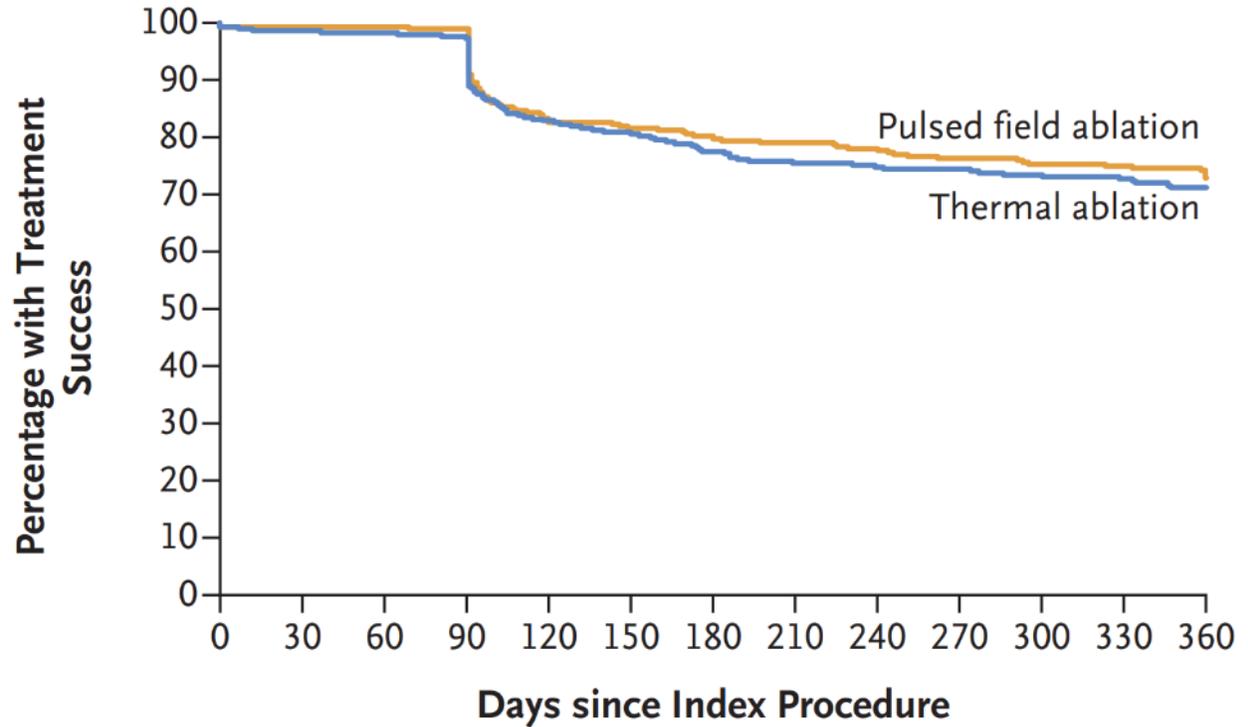
MANIFEST PF Registry

- Paroxysmální / perzistentní FS
  - 54 center
  - 1568 pacientů

ADVENT

- Paroxysmální FS
  - 305 nemocných
  - 1:1 randomizováni termální a PFA

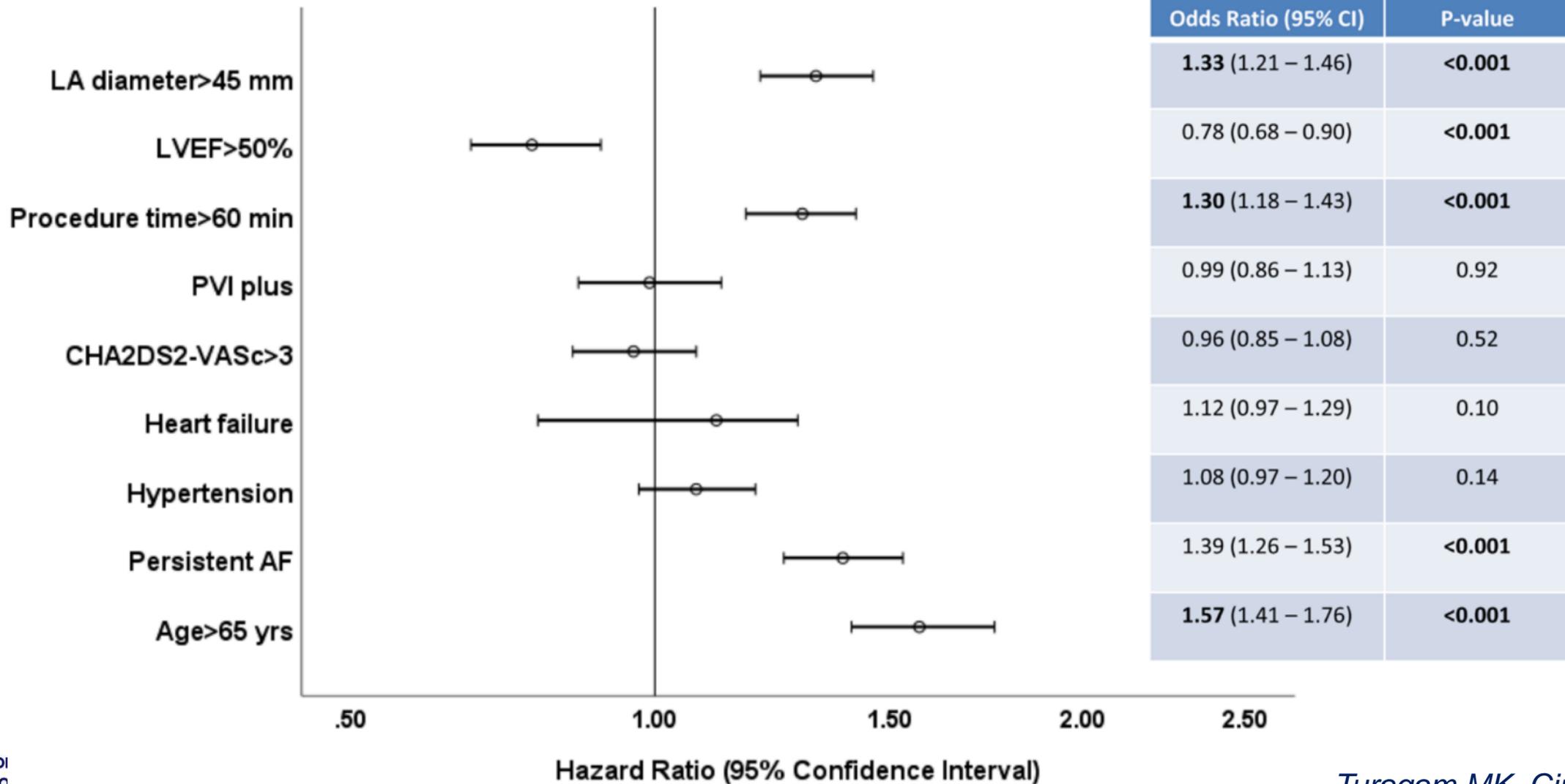

Reddy V. NEJM 2023; Turagam MK. Circulation 2023

Ablace pulzním polem

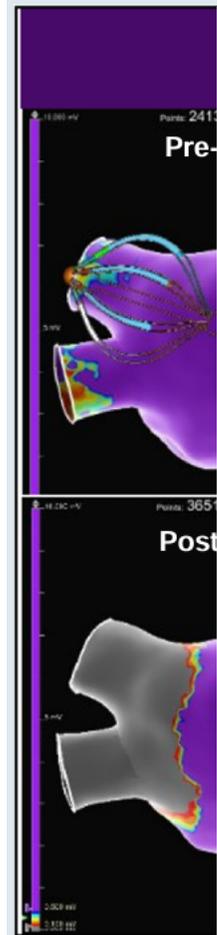
MANIFEST PF Registry

- Paroxysmální / perzistentní FS

Bezpečnost jiných systémů

Pre-Endpoint criteria	Primary safety (N = 146)	
	% patients	# of events
Atrio-esophageal fistula	0.0% (0/146)	0
Cardiac tamponade/perforation	0.7% (1/146)	1
Death	0.0% (0/146)	0
Heart block (AV block)	0.0% (0/146)	0
Myocardial infarction	0.0% (0/146)	0
Pericarditis	0.0% (0/146)	0
Phrenic nerve injury resulting in diaphragmatic paralysis	0.0% (0/146)	0
Pulmonary oedema	0.0% (0/146)	0
Pulmonary vein stenosis	0.0% (0/146)	0
Stroke/cerebrovascular accident	0.0% (0/146)	0
Thromboembolism	0.0% (0/146)	0
Transient ischemic attack	0.0% (0/146)	0
Vagal nerve injury/gastroparesis	0.0% (0/146)	0
Major vascular access complication/major bleeding	1.4% (2/146)	2
Device and/or procedure-related cardiovascular and/or pulmonary adverse event that prolongs hospitalisation for more than 48 h	0.7% (1/146)	1
Total	2.7% (4/146)	4

Vlastní zkušenost

Pacient 82 let s paroxysmální symptomatickou fibrilací síní.

- Indikován ke katetrizační ablaci - PFA
- Rutinní výkon v celkové anestezii
- Již více než 350 ablací stejným systémem bez významné komplikace
- Obtížná transseptální punkce i při kontrole ICE
- Izolace plicních žil
- V průběhu výkonu hypotenze, narůstající separace v perikardu
- Vyřešena perikardiocentézou. Výpotek se nedoplňuje. Ad KJ.
- Následující den grandmal. CT negativní.
- Suspekce na herpetickou encefalitidu. Opakovaný pokus o lumbální punkci.
- Míšňí ischémie.
- Na CT SAK....

ZÁVĚRY

Závěr

Fibrilace síní ve vyšším věku

- prevalence arytmiie stoupá s věkem
- vyšší věk → vyšší riziko komplikací fibrilace síní (CHA₂DS₂-VA)

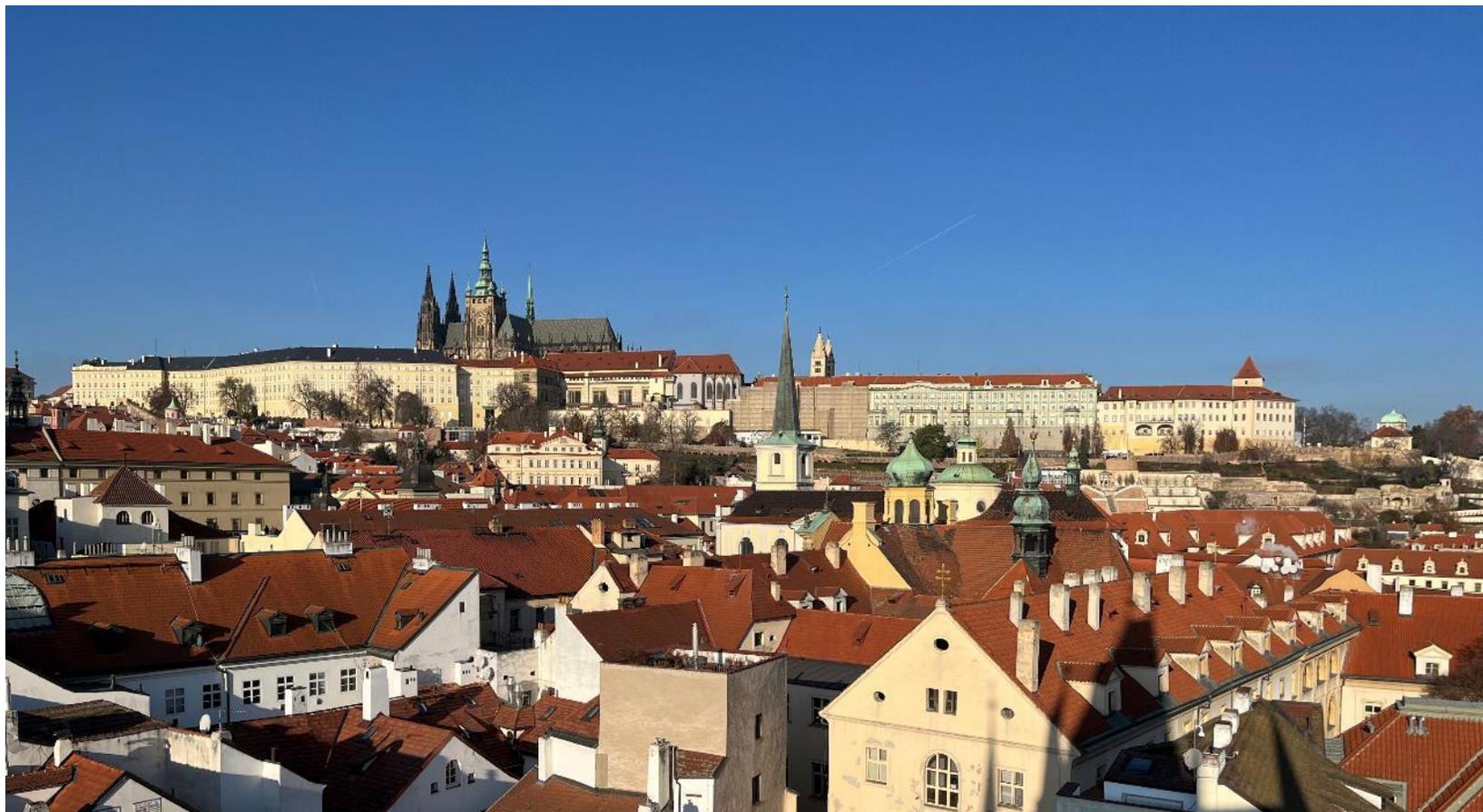
Kontrola rytmu ve vyšším věku

- méně častá oproti mladším pacientům (nižší symptomatičnost)
- data jsou nekonkluzivní

Katetrizační ablace fibrilace síní ve vyšším věku

- dle některých dat může být stejně efektivní jako u mladších pacientů
- může mít vyšší riziko než mladší pacienti (manifestace sick sinus sy.)

Individualizace a kvalitní posouzení symptomatologie a terapeutického cíle!

Děkuji za pozornost